

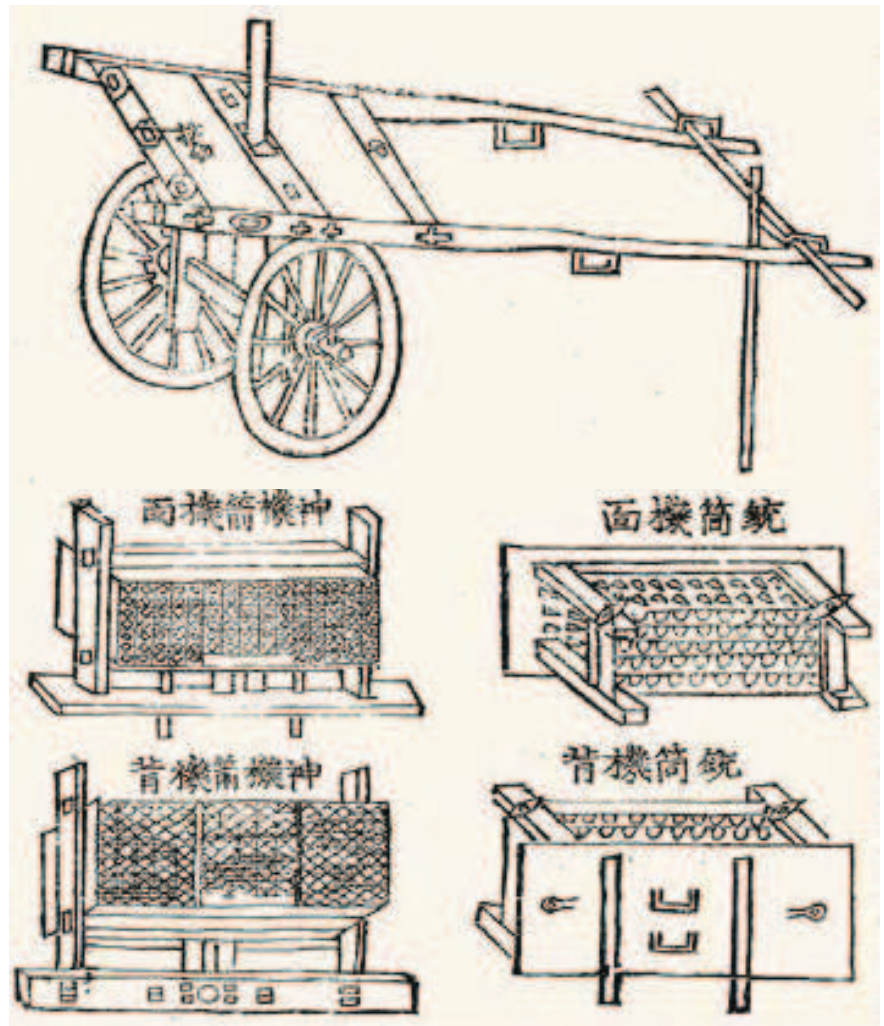
Hỏa tiễn cổ xưa ở Trung Quốc

CHU MẠNH CƯỜNG

Từ tên lửa mà chúng ta quen gọi ngày nay vốn xuất phát từ chữ *hỏa tiễn* trong tiếng Trung: hỏa có nghĩa là lửa, tiễn là mũi tên, hỏa tiễn là mũi tên bằng lửa. Người Trung Quốc tự hào là dân tộc từ cách đây nghìn năm đã sáng chế ra tên lửa và thuốc súng phục vụ sản xuất và chiến đấu.

Những mũi tên bằng lửa đầu tiên đã xuất hiện ở Trung Quốc từ năm 220 đến năm 280, khi mà ba nước (Tam Quốc) Ngụy, Thục và Ngô tranh hùng phân chia lãnh thổ Trung Quốc thành ba phần. Năm 229, thừa tướng Gia Cát Lượng của nước Thục đem quân chiếm đánh thành Trĩ Xương nước Ngụy (nay là vùng đất phía đông thành phố Bảo Kê, tỉnh Thiểm Tây, Trung Quốc). Gia Cát Lượng vốn đi tới đâu thắng đến đó. Nhưng đến đây, ông đã gặp trở ngại. Vì viên tướng Ngụy coi thành là Hắc Chiếu đã kiên quyết tử thủ và dùng tên lửa thiêu cháy những chiếc thang cũng như quân Thục định leo tường xông vào thành.

Buổi bấy giờ chưa có thuốc súng, cái gọi là tên lửa trên thực chất chỉ là

Dàn hỏa tiễn bán hàng loạt của nước Hoài Nam (Nam Ngô) Trung Quốc thế kỷ 10

những mũi tên ở đầu buộc giẻ thấm chất gây cháy như dầu và nhựa cây, rồi đốt và dùng cung bắn, song nó đã gây ra những thiệt hại ghê gớm cho quân địch.

Vào thế kỷ 7, cuối đời Đường (618-907), một trong các thời đại thịnh trị nhất của Trung Quốc, người ta mới chế tạo được thuốc súng, có công thức là 50% KNO₃, 25% S, 25% C và là chất có thể gây cháy lớn và lâu hơn các chất liệu thông thường, nhờ thế tên bôi thuốc súng đã có sức công phá rất cao.

Thế nhưng, phải tới năm 970 đầu đời Tống (960-1279), mới có loại tên lửa thật sự đạt những yêu cầu cơ bản về khoa học tên lửa (mũi tên có lực đẩy lớn, phóng ra lửa). Người tạo ra loại tên lửa này là nhà bác học Phương

Trí Tân. Tên lửa của ông là một mũi tên có gắn ở đầu một khối thuốc súng bọc trong ống giấy (quả đạn) để lộ ngòi nổ. Sau khi châm ngòi, cả mũi tên mang theo quả đạn sẽ lao về phía trước phát hỏa đánh phá mục tiêu. Học tập ông, lần lượt có nhiều người sáng chế tên lửa. Chẳng hạn, năm 1000, đại trung Tường Phù, người lãnh đạo đội thủy quân bí mật của triều Tống đã dâng lên hoàng đế Chân Tông của Bắc Tống (960-1127) một quả tên lửa. Năm 1002, tướng quân thành Ký Châu cũng làm một quả tên lửa và thao diễn trước mặt hoàng đế Chân Tông.

Đến thời Minh, tên lửa của Trung Quốc đã chứa đựng những yếu tố căn bản của một tên lửa hiện đại, bao gồm một khoang đốt, một hệ

thống dây dẫn, nhiên liệu và hệ thống thăng bằng. Khoang nổ là một ống giấy bằng tre và gỗ, thân tên lửa là thân mũi tên, những cái lông là vật giữ thăng bằng, cái cung là bộ phóng, miếng sắt gắn vào đuôi tên lửa là đối trọng để nó ổn định độ cao trong khi bay. Dưới thời Minh, tên lửa có tới 100 loại, là một vũ khí thông dụng của quân đội, binh đoàn nào cũng được trang bị tên lửa.

Các loại tên lửa cổ của Trung Quốc:

Chim lửa bay: bằng giấy và tre đan hình con chim chứa thuốc súng và chất độc, khi bắn sẽ liệng rồi rớt xuống đất phát nổ, gây thương tích.

Thân hổaphiqua: quạ thần (Shenhua Feiya) là một cái rọ bằng tre dán giấy, đan hình con quạ chứa thuốc súng. Trên lưng quạ gắn thêm bốn quả đạn chung ngòi. Con vật được bắn đi xa dưới dạng đường cong để rơi vào trại địch cách đó 300 mét và phát nổ 250 gam thuốc, tỏa ra ánh sáng và âm thanh ghê rợn. Khi cháy nhờ có đầu nhọn là mỏ chim, hai bên là hai cánh chim, nên rẽ gió rất tốt, sau khi nhả đạn rơi ra nổ bùng, con quạ cũng rớt xuống làm khối thuốc trong bụng nổ ra bùng cháy khắp nơi.

Phi công tập kích thiên tiễn lôi pháo: pháo thần sấm (Feikong Jizei Zhentian Leipao), là một quả đạn tròn to, bên ngoài dán 10 lớp giấy, bên trong đổ đầy thuốc súng, và nắp dây dẫn là một ống cũng chứa đầy thuốc cắm vào giữa quả pháo. Hai bên quả pháo gắn hai cánh diều. Khi châm ngòi nó sẽ lao đi và nổ tung với độ sát thương lớn.

Hỏa long túc thủy: rồng lửa bắn từ dưới nước (Huolong Chushui), là một ống tre dài chừng 1,5 mét, phía trước và sau gắn đầu và đuôi rồng, miệng chỉ lên trời, bên trong chứa thuốc súng, hai bên họng và bụng gắn bốn quả tên lửa nhỏ chung ngòi. ở giai đoạn 1, sau khi hai quả phía trước nổ thì hai quả phía sau bắt đầu kích hoạt nổ theo, khi chúng cháy hết và rơi xuống sẽ kích nổ phần thân

Chim lửa xuất hiện từ thế kỷ 15 tại khu vực Đông Bắc Á - ông tổ của loại tên lửa hành trình/ có cánh ngày nay

rồng. Nó bay là là trên mặt biển theo đường thẳng ở độ cao hơn một mét và bay từ 1-1,5 kilômét để phá hủy tàu chiến địch. Bản sao của loại này đã được trưng bày tại triển lãm kỹ thuật Trung Hoa cổ đại ở Ottawa, Canada năm 1981.

Thùng cát độc: hoạt động theo dạng bay đi và bay về, ở giai đoạn 1 sau khi bắn đến trại địch nó sẽ tung cát có chất độc vào trại địch, và tiếp tục kích hoạt giai đoạn 2 để bay về khiến địch bàng hoàng không hiểu đó là cái gì.

Đàn ong: sẽ bắt thần nổ tung tấn công lính bộ binh và kỵ binh, đó là tổng hợp của 32 chiếc thần tiễn buộc những quả đạn chung dây nổ và được đựng trong một hộp gỗ sáu cạnh. Khi cháy chúng cùng bắn ra như một đàn ong hung dữ. Vì khá nhẹ nên một người lính có thể mang theo hai đàn, và một tiểu đội có thể mang từ 10 đến 100 đàn. Nó còn có nắp gỗ tránh mưa và ẩm thấp cũng như giá điều chỉnh vị trí phóng.

Hỏa long thần kỳ cú: hộp rồng lửa (Huolong Shenjigui), có cấu tạo như một cái tủ gỗ, bề mặt sơn vẽ hình rồng bốn màu, bên trong giấu 36 quả tên lửa chung kíp, mũi tên bọc sắt và đuôi buộc lông chim. Mỗi hộp đều được trám chống thấm nước và khá nhẹ nên mỗi người lính có thể mang 2 cái.

Theo sách "Hướng dẫn về tên lửa" của hai chuyên gia người Nga là V.Fiodosiyev và G.Siniarev và "Tên lửa và động cơ phản lực" của chuyên gia người Mỹ Herbert S.Zim thì người Trung Quốc không chỉ sáng chế ra tên lửa mà còn là tiên phong đi vào khoảng không nhờ tên lửa. Chuyện kể rằng, vào thế kỷ 16, đời Minh có viên quan tên là Văn Gu đã tạo được một chiếc ghế bay bằng liễu dai ở dưới chân ghế gắn 47 quả tên lửa. Ông dự định dùng nó để bay lên mặt trăng và đã ngồi lên chiếc ghế này, cầm trên tay 2 cái diều sau đó cho người đốt ngòi nổ. Sau một tiếng nổ lớn khói lửa mịt mù, không còn thấy ông và cái ghế đâu nữa. Công trình và tinh thần khám phá của ông đã được người xưa và cả hôm nay ca ngợi. Nghiên cứu những thiết kế của ông, các nhà khoa học thấy rằng chúng giống như một chiếc tàu vũ trụ, và tên ông đã được đặt tên cho một miệng núi lửa trên mặt trăng.

Mặc dù nổi tiếng và tiện dụng nhưng phải tới thế kỷ 13 ở triều Nguyên, tên lửa Trung Quốc mới tới Tây Á và thế kỷ 14 nhờ người Ả Rập mới tới châu Âu. Để từ đó tên lửa có những cải tiến trở thành những cỗ máy hiện đại hữu ích phục vụ cho nhiều lĩnh vực của đời sống. □